Eduskunnan talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 9/2022 vp)

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä koskien yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muutosehdotuksista. Sulkemiskorvauksella pyritään kompensoimaan koronapandemian hallintaan liittyvien sulkemismääräysten ja yleisötilaisuuksien aiheuttamia vahinkoja ja kustannustuella taas pyritään kompensoimaan lievempien rajoitusten kielteisiä vaikutuksia. Kokonaisuudessaan lakiesityksessä on vakavia puutteita yritysten tasavertaisen kohtelun näkökulmasta yli toimialojen.

Sulkemiskorvaus

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että hallitus esittää tukea, jolla tuetaan yrityksiä, joiden toiminta on lain nojalla tai viranomaisen määräyksen vuoksi estetty.

Sulkemiskorvaus kohdistuu yrityksiin, joiden toiminnan viranomaiset ovat estäneet. Yrityksillä ei ole ollut mitään mahdollisuutta sopeuttaa toimintaansa tai valmistautua etukäteen tällaiseen yllättävään kieltoon. Sen vuoksi kohtuullinen kompensaatio liiketoiminnan voimakkaasta rajoittamisesta tai estämisestä olisi perustellusti oltava muiden kustannusten osalta enemmän kuin ehdotettu 70 prosenttia. Esimerkiksi tapahtumatakuussa korvausprosentti oli 85 prosenttia ja sulkemiskorvauksen kohdalla tilanne on tähän verrattavissa.

Yleisötilaisuuden sulkemiskorvaus rajataan luonnoksessa koskemaan ainoastaan kielletyksi tulleen yleisötilaisuuden pääjärjestäjää. Tätä ei olla ehdotuksessa kyetty perustelemaan mitenkään ja rajaus johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin alihankkijoiden osalta. On perusteltua, että myös alihankkijoilla olisi oikeus sulkemiskorvaukseen tilanteissa, joissa pääjärjestäjä ei korvaa alihankkijoille peruuntuneesta yleisötilaisuudesta aiheutuneita palkka- ja joustamattomia kuluja.

Kustannustuki

Matkailu- ja ravintola-alan, tapahtuma-alan, liiketoimintarajoitusten alaisten yritysten sekä eräiden muiden **satunnaisesti** valittujen toimialojen kustannustuki on syrjivä eräiden muiden **satunnaisesti** valittujen toimialojen osalta. Syrjivyyttä ei poista se, että yritykselle, joka ei toimi liitteessä luetelluilla toimialoilla, voitaisiin myöntää kustannustukea, jos yritys osoittaisi hakemuksessaan, että sen liiketoiminta on kärsinyt yritykseen kohdistuneesta tukikauteen ajoittuneesta rajoituksesta. Ongelmaksi nousee se, että rajoituksen määritelmä on erilainen liitteessä mainituille ja sen ulkopuolella oleville yrityksille.

Erilainen määrittely johtaa siihen, että luonnos kohtelee esimerkiksi matkakeskuksissa toimivia yrityksiä eri lailla. Matkakeskuksessa toimivat liikennepalvelujen tarjoajat ovat oikeutettuja kustannustukeen, vaikka heidän oman ilmoituksensa mukaan joukkoliikenteen kysyntä on pysytellyt etäsuositusten myötä kaupunkiseuduilla 30–40 % alemmalla tasolla kuin ennen epidemiaa. Vastaavasta asiakaskadosta kärsivät matkakeskuksen kauppiaat sen sijaan eivät ole oikeutettuja kustannustukeen, koska heidän kohdallaan sama etätyösuositus ei oikeuta tukeen.

Vastaavasti on yrityksiä (esimerkiksi koulutuksen ja palveluiden toimialoilla), jotka eivät ole voineet toimia kiinnilaitetuissa tiloissa ja ne eivät silti ole Valtiokonttorin kustannustukikierroksella viisi tekemän päätösten mukaan olleet oikeutettuja kustannustukeen. On kyseenalaista asettaa hallinnon subjektiivisella toimialatulkinnalla yritykset epätasa-arvoiseen asemaan, joka on vielä korostunut Valtiokonttorin tekemien kategoristen päätösten seurauksena. On selvää, että tämä epäkohta tulee muuttaa tulevalla kustannustukikierroksella. Monen toimialan yrityksiin ei siis ole suoraan kohdistunut rajoituksia, mutta ne eivät ole käytännössä voineet jatkaa toimintaansa. Kustannustuen tulee kohdella rajoituksista kärsineitä yrityksiä toimialaneutraalisti.

Uusien yritysten tasavertaisen kohtelun kannalta on hyvä, että vertailukausi sijoittuu syksyyn 2021 ja siten yritykset, jotka ovat aloittaneet toimintansa viimeistään 1.11.2021 ovat myös tukikelpoisia. On myös hyvä, että vertailuajankohtana voidaan käyttää kriisiä edeltänyttä ajankohtaa 1.12.2019 – 29.2.2020.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Mika Kuismanen
johtaja, pääekonomisti